सामाजिक सुरक्षा भनेको केहो?

सामाजिक सुरक्षा भनेको स्वास्थ्योपचारको पहुँच सुनिश्चित गर्न र खास गरी वृद्ध, बेरोजगार, बिरामी, अपाङ्ग, चोटपटक, सुत्केरी तथा कमाएर ख्वाउने व्यक्तिको निधन हुँदाको अवस्थामा व्यक्ति तथा परिवाररूलाई आम्दानी सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउनका लागि समाजले दिने संरक्षण हो ।

सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी तथ्यहरू

- विश्वमा हरेक पाँचजनामध्ये एकजनाले मात्र पर्याप्त मात्रामा सामाजिक सुरक्षा पाएका छन् भने विश्वकै आधा जनसंख्या सामाजिक सुरक्षाविहीन छन् ।

- बहुसंख्यक उपसहारा तथा दक्षिण एसियाली मुलुकहरूमा १० प्रतिशतभन्दा कम कामदारहरूले सामाजिक सुरक्षा पाएका छन् ।

- सामाजिक सुरक्षा बिस्तारको अभाव अनौपचारिक अर्थतन्त्र, जहाँ महिलाहरूले काम गर्ने बढी सम्भावना हुन्छ, मा मुख्यतः केन्द्रित छ ।

- सबै नागरिकहरूलाई पेन्सन तथा स्वास्थ्य सुबिधा प्रदान गर्न सम्भव भएको कुरा मध्यमस्तरीय आम्दानी भएका विभिन्न मुलुकहरू (जस्तै - गणतन्त्र कोरिया, कोस्टा रिका, ट्युनिसिया) ले देखाएका छन् ।

- निम्नस्तरीय आम्दानी भएका केही मुलुकहरूले सरकार तथा सामुदायिक संस्थाहरूबीचको सहकार्य मार्फत सामाजिक सुरक्षाको बिस्तारमा प्रगति हासिल गरेका छन् ।

सामाजिक सुरक्षा...

कामदारहरू, तिनका परिवार तथा समुदायका लागि विश्वव्यापी आवश्यकता हो ।

सामाजिक ऐक्यवद्धता सिर्जना गर्नका लागि एक आवश्यक साधन हो ।

सरकारी सुरक्षा नीतिको एक अपरिहार्य अंश हो ।

गरिबी रोकथाम तथा निवारण गर्नका लागि एक शक्तिशाली औजार हो ।

मानवीय मर्यादा, समानता तथा सामाजिक न्याय हासिल गर्नका लागि एक साधन हो ।

... आधारभूत मानव अधिकार हो ।

थप जानकारीका लागि

फोनः (+ 41 22) 799 6635

फयाक्सः (+ 41 22) 799 7962

ईमेलः socpol@ilo.org

http://www.ilo.org/coverage4all

अन्तर्राष्ट्रिय श्रम कार्यालय

विश्वव्यापी आवश्यकता

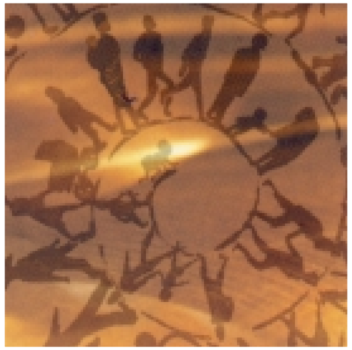

विश्वव्यापी चुनौती

सबैका लागि सामाजिक सुरक्षा

सबैका लागि सामाजिक सुरक्षा माथिको पहुँच विषयक विश्वव्यापी अभियान

थोरैले मात्र उपभोग गर्दै आएको आधारभूत अधिकार...

सामाजिक सुरक्षाले अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताहरूमा विश्वव्यापी मानवअधिकारको रूपमा मान्यता पाएको छ । तर अझै पनि विश्वमै हरेक पाँचजनामा एकजनाले मात्र यो अधिकार पर्याप्त मात्रामा उपभोग गर्न पाएका छन् भने विश्वकै आधाभन्दा बढी जनसंख्याको सामाजिक सुरक्षाको संरक्षण बिल्कुलै भएको छैन ।

प्रगतिको आधारशिला...

सामाजिक सुरक्षाले आर्थिक विकासमा योगदान पुर्‍याउँछ । यो गरिबी रोकथाम तथा निवारण गर्ने शक्तिशाली औजार हो । सामाजिक सुरक्षाले सामाजिक ऐक्यवद्धतामा वृद्धि गराई विश्वमै उत्पादकत्व बढाउँछ ।

नयाँ सहमति...

सन् २००१ मा आयोजित अन्तर्राष्ट्रिय श्रम सम्मेलनमा भेला भएका सरकार, कामदार तथा रोजगारदाता संस्थाका प्रतिनिधिहरू सामाजिक सुरक्षासँग सम्बद्ध एउटा नयाँ सहमतिमा पुगेका थिए । "विद्यमान प्रणालीले नसमेटेकाहरूलाई सामाजिक सुरक्षा दिन सक्ने नीति तथा पहललाई" उच्च प्राथमिकता दिनुपर्ने कुरामा उनीहरू सहमत भएका थिए ।

यसरी नै सो सम्मेलनले सामाजिक सुरक्षा पहुँचको बिस्तारलाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि एउटा मूल अभियान आरम्भ गर्न अन्तर्राष्ट्रिय श्रम कार्यालयलाई निर्देशन दिएको थियो ।

"सुरक्षा उचित कार्यएजेन्डाको आवश्यक तत्व हो भने सामाजिक सुरक्षा यसलाई हासिल गर्ने मूल उपाय हो । तसर्थ विश्वव्यापकत्वको लक्ष्य लिई हामीले आफ्नो क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कामलाई निरन्तरता दिनुपर्छ ।"

जुआन सोमाभिया
महानिर्देशक
अन्तर्राष्ट्रिय श्रम कार्यालय

सबैका लागि सामाजिक सुरक्षा माथिको पहुँच विषयक विश्वव्यापी अभियान

सामाजिक सुरक्षाबारेको समग्र बुझाइमा सुधार ल्याउने...

- सामाजिक सुरक्षाको बिस्तार सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने,
- विश्वकै सर्वोत्तम अभ्यासहरूको अभिलेख राख्ने,
- पूरा नभएका सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी आवश्यकताहरूको बुझाइमा वृद्धि गर्ने,
- अनौपचारिक अर्थतन्त्रमा आधारित कामदारहरूसम्म पुग्न नयाँ संयन्त्रहरूको विकास गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा बिस्तार गर्न आवश्यक निर्देशिका सिर्जना गर्ने ।

सामाजिक सुरक्षा बिस्तारमा ठोस सुधारहरु हासिल गर्ने...

हाल अन्तर्राष्ट्रिय श्रम कार्यालयले सामाजिक सुरक्षाको बिस्तारका लागि ३० भन्दा बढी मुलुकहरूलाई प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिरहेको छ ।

- यी क्रियाकलापहरू निम्नलिखित कुरामा केन्द्रित छन्-
- पूरा नभएका सामाजिक सुरक्षा आवश्यकताहरूको पहिचान तथा तिनलाई पूरा गर्ने तरिकाहरूको विकास,
- तालिम तथा सरोकारवालाहरूसँग नीतिगत छलफल,
- संस्थाहरू तथा सामाजिक सम्वादको सवलीकरण,
- कार्ययोजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन,
- सहयोगी व्यक्तिहरू तथा संस्थाहरूको सञ्जाल स्थापना,
- नतिजाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ।

प्रमुख पात्रहरुको सचेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा उनीहरुलाई परिचालन गर्ने...

- सरकारहरू, कामदार तथा रोजगारदाता सस्थाहरू,
- सामाजिक सुरक्षामा संलग्न संस्थाहरू तथा नागरिक समाज संस्थाहरू,
- अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू तथा दातृ राष्ट्रहरू ।

नेपालमा राष्ट्रिय अभियानको उद्घोष...

- सामाजिक सुरक्षा-अभियानको थालनीकालागि एशिया क्षेत्रबाट नेपाल छनौट भएको,
- यस सप्ताहव्यापी अभियानका लागि मार्च २२-२६, २००४ निर्धारण,
- दुई दिने प्राविधिक गोलमेच छलफल तथा राष्ट्रय भेला यस अभियानका महत्वपूर्ण पक्ष हुने ।

विश्वव्यापी आवश्यकता

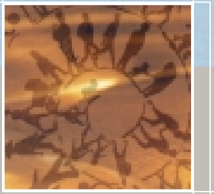

विश्वव्यापी चुनौती